מסילת ישרים — בדרכי קנית הנקיות

בְּדַרְכֵי קְנִיַּת הַנְּקִיּוּתהִנֵּה הָאֶמְצָעִי הָאֲמִתִּי לִקְנוֹת הַנְּקִיּוּת, הוּא הַתְמָדַת הַקְּרִיאָה בְּדִבְרֵי חֲכָמִים זַ"ל, אִם בְּעִנְיְנֵי הַהֲלָכוֹת וְאִם בְּעִנְיְנֵי הַמּוּסָרִים.

כִּי הִנֵּה אַחַר שֶׁכְּבָר הִתְאַמֵּת אֵצֶל הָאָדָם חוֹבַת הַנְּקִיּוּת וְהַצֹּרֶךְ בּוֹ, אַחַר שֶׁכְּבָר הִשִּׂיג הַזְּהִירוּת וְהַזְּרִיזוּת בְּמָה שֶׁנִּתְעַסֵּק בְּדַרְכֵי קְנְיָתָם וְהִתְרַחֵק מִמַּפְסִידֵיהֶם, הִנֵּה לֹא יִשָּׁאֲרוּ לוֹ עַתָּה עִכּוּבִים לִקְנוֹת הַנְּקִיּוּת אֶלָּא יְדִיעַת הַדִּקְדּוּקִים אֲשֶׁר בַּמִּצְוֹת, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְהִזָּהֵר בְּכֻלָּם.

וְעַל כֵּן הִנֵּה צָרִיךְ לוֹ בְּהֶכְרֵחַ יְדִיעַת הַהֲלָכוֹת עַל בָּרְיָם, לָדַעַת עַנְפֵּי הַמִּצְוֹת עַד הֵיכָן הֵם מַגִּיעִים.

וְגַם לְפִי שֶׁהַשִּׂכְחָה מְצוּיָה בַּדְּבָרִים הַדַּקִּים הָאֵלֶּה, הִנֵּה תִּצְטָרֵךְ לוֹ הַתְמָדַת הַקְּרִיאָה בַּסְּפָרִים הַמְבָאֲרִים אֵלֶּה הַדִּקְדּוּקִים, לְמַעַן חַדֵּשׁ בְּשִׂכְלוֹ זְכִירָתָם, וְאָז וַדַּאי שֶׁיִּתְעוֹרֵר לְקַיְמָם.

וְכֵן בְּעִנְיַן הַמִּדּוֹת מֻכְרַחַת לוֹ קְרִיאַת מַאֲמְרֵי הַמּוּסָר לַקַּדְמוֹנִים אוֹ לָאַחֲרוֹנִים. כִּי פְּעָמִים רַבּוֹת אֲפִלּוּ אַחַר שֶׁיִּקְבַּע הָאָדָם בְּעַצְמוֹ לִהְיוֹת מִן הַמְּדַקְדְּקִים הַנְּקִיִּים, אֶפְשָׁר לוֹ שֶׁיֶּאְשַׁם בִּפְרָטִים, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִגִּיעָה יְדִיעָתוֹ בָּהֶם.

כִּי אֵין אָדָם נוֹלַד חָכָם וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לָדַעַת אֶת הַכֹּל, אַךְ בִּקְרִיאַת הַדְּבָרִים יִתְעוֹרֵר בַּמֶּה שֶׁלֹּא יָדַע, וְיִתְבּוֹנֵן בַּמֶּה שֶׁלֹּא הִשְׂכִּיל מִתְּחִלָּה. וַאֲפִלּוּ בַּמֶּה שֶׁלֹּא יִמְצָא בַּסְּפָרִים עַצְמָם, כִּי בִּהְיוֹת שִׂכְלוֹ נֵעוֹר עַל הַדָּבָר, הוֹלֵךְ וּמַשְׂגִּיחַ הוּא עַל כָּל הַצְּדָדִין וּמַמְצִיא עִנְיָנִים חֲדָשִׁים מִמְּקוֹר הָאֱמֶת.

וְאָמְנָם מַפְסִידֵי הַמִּדָּה הַזֹּאת, הִנֵּה הֵם כָּל מַפְסִידֵי הַזְּהִירוּת, וְנוֹסַף עֲלֵיהֶם חֶסְרוֹן הַבְּקִיאוּת בִּידִיעַת הַדִּינִים אוֹ הַמּוּסָרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי. וּכְבָר אָמְרוּ זַ"ל (אבות פרק ב): וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד, כִּי מִי שֶׁלֹּא יָדַע, אִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת. וְכֵן אָמְרוּ (קדושין מ): תַּלְמוּד גָּדוֹל שֶׁמֵּבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה.